

Hondenbeleidsnota 'Kwispelend door Woudenberg'

1. Aanleiding

Hondenpoep: één van de grootste ergernissen

Aanleiding voor het opstellen van een hondenbeleid is de ergernis over de aanwezigheid van hondenpoep in de openbare ruimte. Landelijk scoort hondenpoep op nummer 3 van ergernissen, naast zwerfvuil en onkruidgroei. In Woudenberg komt deze ergernis op de vijfde plaats (Debat normen en waarden 2003). Politiek staat het al jaren op de agenda, en er is een grote behoefte aan beleid om het een en ander vorm te geven. In 2003 is voor ongeveer 800 honden belasting betaald door 728 adressen. Dit betekent, dat ongeveer één op de vijf huishoudens één of meerdere honden bezitten. Hiervan bevindt zich ongeveer 80% in de bebouwde kom. Landelijk bezit één op de vier gezinnen een hond. Ongeveer 10% van de hondenbezitters hebben meer dan één hond, meestal twee en heel soms meer.

Mate van overlast

Een indicatie van de overlast vormt de meldingen die binnenkomen bij de gemeente. Het aantal meldingen in 2003 is maximaal 15. De meldingen hebben voornamelijk betrekking op de zomerperiode. Meestal wordt overlast ervaren wanneer sprake is van meervoudig of intensief gebruik van de openbare ruimte. Dit geldt met name voor grasvelden, die als speelvelden worden gebruikt door kinderen of stoepen in de buurt van uitlaatmogelijkheden. Soms is er sprake van een spontane buurtactie om overlast te bestrijden. Ook wordt overlast ondervonden bij het handmatig verwijderen van onkruid tijdens het groenbeheer. Deze meldingen geven een subjectief beeld van de overlast. De werkelijke aanwezigheid van hondenpoep in de openbare ruimte is verder niet onderzocht, maar op veel plaatsen, vooral in de groenvoorziening, is de aanwezigheid duidelijk zichtbaar.

Structureel beleid afwezig

Structureel beleid ten aanzien van honden en de bestrijding van hondenpoep is niet aanwezig. Wel zijn een aantal uitgangspunten geformuleerd (raadsbesluit d.d. 22 februari 1990) voor het treffen van maatregelen ter bestrijding en regulering van de overlast van hondenpoep:

- Eigenaren ontlenen veel genoeg aan hun huisdieren, welke niet mag worden ontnomen;
- Het principe van 'de vervuiler betaalt' moet worden gehanteerd;
- Voorlichting ten behoeve van de beïnvloeding van de mentaliteit van hondenbezitters is een algemeen aanvaarde pijler waarop een beleid zou moeten zijn gebaseerd.

De voorgenomen maatregelen liggen op het gebied van hondenbelasting, regelgeving, naleving van de regelgeving, voorzieningen en voorlichting.

Geen consequente uitvoering van het beleid

In de openbare ruimte is geen consequente uitvoering van het beleid te vinden. Voorzieningen zijn ongelijk verdeeld over de dorpskern, regelgeving is niet actueel en handhaving laat te wensen over. Een analyse van de huidige situatie ten aanzien van voorzieningen, milieu, beheer, regelgeving, handhaving, financiën en communicatie is te vinden in de startnotitie. In de bijlagen is een overzicht hiervan weergegeven.

2. Kader

Gemeentelijke beleidsplannen

- a. Milieubeleidsplan: schone openbare ruimte;
- b. Waterplan: tegengaan van vervuiling van oppervlaktewater door diffuse bronnen, zoals hondenpoep;
- c. Groenbeleidsplan: preventieve bestrijding van onkruidgroei als onderdeel van ecologisch beheer;
- d. Speelruimtebeleidsplan: richtlijnen voor het realiseren van speelruimten in de openbare ruimte;
- e. APV: regelgeving ten aanzien van honden, registratie, aanlijnplicht, opruimplicht;
- f. Bestemmingsplan: aanleg van wandelpaden.

Toekomstvisie

- a. Intensief ruimtegebruik combineren met kwaliteit groen en openbare ruimte (beleidsvisie):
  - Combineren van functies, aandacht voor sociale veiligheid;
  - Hoge beeldkwaliteit t.a.v. inrichting, groenvoorziening, bebouwing en kunst;
  - Technische kwaliteit wordt duurzaam in stand gehouden;
  - Beheerarme inrichting.
- b. Stimuleren sociale samenhang:
  - Aandacht voor ontmoetingsplaatsen;
  - Goede kwaliteit voorzieningen.
- c. Woudenberg levendig houden voor de jeugd en jongeren:
  - Speel- en ontmoetingsruimte creëren;
  - Stimuleren van sport- en culturele verenigingen.
- d. Inspelen op kansen 'Nieuwe ouderen':
  - Ruimte aan recreatie en sport.

Landelijke regelgeving

- a. Eigendomsrechten: aanleggen van wandelpaden;
- b. Natuurschoonwet: publieke openstelling van privé-eigendommen;
- c. Flora- en faunawet: mogelijke verstoring van flora en fauna door honden.

3. Doelstelling en uitgangspunten

Algemene doelstelling hondenbeleid:

Leefbare openbare ruimte met betrekking tot het gebruik door honden.

Beleidsuitgangspunten

- a. Multifunctioneel gebruik in de openbare ruimte optimaliseren voor honden in samenhang met andere doelgroepen;
- b. Stimuleren van verantwoord hondenbezit.

4. Argumenten

Honden dragen bij aan de sociale cohesie in de openbare ruimte

De openbare ruimte wordt naast verkeer het meest intensief gebruikt door buiten spelende kinderen en mensen met honden. In ongeveer één op de vijf huishoudens in Woudenberg leven één of meerdere honden. Hondenbezitters gaan als het goed is meerdere keren per dag naar buiten met de hond. Niet alleen omdat het tijd is om voor de hond om zijn behoefte te doen, maar ook gewoon om lekker te wandelen en te spelen. Hondenbezitters ontmoeten elkaar daardoor vaak in de openbare ruimte.

Honden zijn belangrijk voor het welzijn en de gezondheid van de hondenbezitter

Honden zijn heel belangrijk voor de mensen bij wie ze wonen. Ze worden vaak gezien als een lid van het gezin. Honden en mensen zijn sinds jaar en dag met elkaar verbonden. Geen band is zo intens als die tussen hond en mens, zoals ook wel blijkt uit allerlei wetenschappelijk onderzoek. Mensen met honden leven langer, hebben meer sociale contacten en zitten minder vaak bij de huisarts. Bovendien zijn honden soms zelfs onmisbaar als hulphond voor gehandicapten, slechtzienden en doven, en bij opsporingen (b.v. voor vermissingen, misdrijven en gaslekken).

Verantwoord hondenbezit draagt bij aan de leefbaarheid van de openbare ruimte

Het hebben en houden van honden heeft vele positieve kanten, maar honden kunnen ook overlast veroorzaken. Als er over honden geklaagd wordt dan heeft dat meestal te maken met poep, blaffen of loslopen. Hondenpoep veroorzaakt in de Gemeente Woudenberg de meeste overlast. Een verantwoord hondenbezit houdt in, dat met alle aspecten van het hondenbezit rekening dient worden gehouden, zoals gezondheid (voldoende beweging, goede hygiëne), veiligheid (omgang met andere dieren en mensen) en overlast in de openbare ruimte. Veel overlast wordt ondervonden in combinatie met kinderen, zodat hieraan binnen het thema verantwoord hondenbezit specifiek aandacht zal worden besteed.

5. Draagvlak

Draagvlak is essentieel voor het slagen van het hondenbeleid

Het slagen van de uitvoering van het hondenbeleid is alleen mogelijk indien voldoende draagvlak aanwezig is bij hondenbezitters en niet hondenbezitters. Het voorkomen van overlast is in grote mate afhankelijk van de houding en het gedrag van hondenbezitters. Ook niet hondenbezitters moeten begrip opbrengen voor het creëren van ruimte voor honden en de mogelijke conflicten, zoals spelen buiten de aangegeven speelruimten. Draagvlakvergroting is daarom een wezenlijk onderdeel van het hondenbeleid.

Positieve benadering verhoogt draagvlak onder hondenbezitters

De uitgangspunten van het beleid zorgen voor een positieve insteek voor hondenbezitters, waardoor draagvlak wordt vergroot. De hond is belangrijk voor het welzijn van de mens en draagt bij aan de sociale samenhang. Verantwoord hondenbezit wordt gestimuleerd en ruimte voor honden wordt gecreëerd. De burgers worden o.a. in de vorm van een klankbordgroep betrokken bij beleidsontwikkeling en uitvoering van het beleid. Bij evaluaties en bijstellingen hebben burgers eveneens de mogelijkheid tot inspraak.

Duidelijke en consequente uitvoering verhoogt draagvlak bij niet hondenbezitters

Het voorkomen van overlast door een duidelijke en consequente uitvoering van het hondenbeleid is de beste garantie voor een hoog draagvlak bij niet hondenbezitters. Wanneer niet hondenbezitters duidelijk weten waar ze aan toe zijn, zal meer begrip ontstaan voor het

hondenbeleid. De niet hondenbezitter moet b.v. weten, welke procedure mogelijk is bij meldingen en handhaving. Ook zal hij of zij globaal op de hoogte moeten zijn van de mogelijkheden voor honden, zodat aanspreken van overtreders zinvol is. Met het betrekken van de niet hondenbezitter door middel van communicatie wordt gewerkt begrip voor verantwoord hondenbezit en daarmee aan draagvlakvergroting.

6. Financiële consequenties

De te verwachte kosten voor het hondenbeleid zullen volledig worden gedekt door de opbrengsten uit de hondenbelasting. Deze belasting wordt omgevormd tot doelbelasting. Tekorten kunnen worden opgevangen door overschotten in andere jaren. In de begroting zal een post onvoorzien worden opgenomen, zodat deze schommelingen kunnen worden opgevangen.

Dekking

Dekking van de kosten zal plaatsvinden via een aparte post 'hondenbeleid', die zal worden gevoed door de hondenbelasting.

Deze post zal met de begroting 2005 in de begroting worden opgenomen. De investeringskosten gemaakt in 2004 worden in eerste instantie voorgefinancierd. Na 2004 worden deze kosten ook ondergebracht in de post hondenbeleid.

7. Resultaten

7.1. Inleiding

Om de verscheidenheid aan resultaten herkenbaar te maken is gekozen voor de indeling 'bieden', 'verbieden' en 'betrekken'. Het 'bieden' omvat de maatregelen in de vorm van voorzieningen in de openbare ruimte, het 'verbieden' de regulering van het gebruik van de openbare ruimte door honden en 'betrekken' het vergroten en behouden van draagvlak onder de hondenbezitters en niet hondenbezitters.

7.2. Bieden

Het bieden van de voorzieningen draagt bij aan een verantwoord hondenbezit. Enerzijds gebeurt dit door het bieden van voldoende mogelijkheden voor beweging, anderzijds door te letten op het milieu en de hygiëne. Bovendien stelt de gemeente door het bieden van voorzieningen voor gebruik door honden de hondenbezitters in de gelegenheid om hun gedrag te wijzigen en aan te passen aan de gewenste situatie. Bij een verhoging van het voorzieningenniveau wordt als eerste gedacht aan voorzieningen, die gericht zijn op preventie van overlast, goedkoop zijn in onderhoud of waar niet alleen hondenbezitters van profiteren.

Beweging richting buitengebied: hondenarm centrum

In het centrum is geen groenvoorziening aanwezig voor het uitlaten van honden. Het is echter niet wenselijk om groenvoorziening of toiletvoorzieningen voor honden in het centrum aan te leggen. Gezien de hoge gebruiksintensiteit door bezoekers is voor het voorkomen van overlast beter om gebruik door honden niet te stimuleren door aanleg van voorzieningen. Wel zal het centrum worden voorzien van voldoende afvalbakken. Het uitlaten van honden zal gebeuren in de wijken, waar grasvelden aanwezig zijn. Door meer mogelijkheden te creëren aan de randen van de dorpskern (losloopvelden, wandelpaden) wordt de hondenbezitter gestimuleerd om zich van het centrum af te begeven richting buitengebied. Het isolement op sommige plaatsen van de dorpskern ten opzichte van het buitengebied zal worden doorbroken.

Uitlaten op grasvelden in de wijken

Alle grasvelden, met uitzondering van speelruimten, kunnen worden gebruikt voor het uitlaten van (aangelijnde) honden. Deze grasvelden zijn ruim aanwezig in de kern van Woudenberg, met uitzondering van de oudere wijken. De mogelijkheid blijft bestaan, dat ondanks het verbod sommige velden toch gebruikt worden als speelruimten. Om overlast te voorkomen en om een goed straatbeeld te behouden (hondenpoep is goed zichtbaar op grasvelden) wordt voor alle grasvelden (behalve de losloopvelden) de opruimplicht ingesteld.

Loslopen voor meer beweging

Voor meer beweging zal de hond ook de mogelijkheid moeten hebben om los te lopen. Hiervoor zijn omheinde grasvelden geschikt. Door de situering aan de rand van de dorpskern worden hondenbezitters gestimuleerd om van het centrum af te gaan richting buitengebied. Momenteel zijn onvoldoende losloopvelden aanwezig, zodat gestreefd wordt naar uitbreiding in met name de noord-kwadranten. Norm hierbij is, dat een hondenlosloopveld zich bevindt op ongeveer 500m (5 tot 10 minuten wandelen) afstand van elke bewoner. De losloopvelden zullen aantrekkelijk gemaakt worden voor gebruik door hondenbezitters door verbetering van de inrichting (begaanbaarheid grasveld, verharde paden of step stones, banken, afvalbakken, lichtmasten, etc.). Verder is het van belang, dat de velden schoon blijven.

Wandelmogelijkheden in het buitengebied stimuleren

Het buitengebied biedt vele mogelijkheden voor beweging voor de hond en recreatie voor de hondenbezitter. Een uitbreiding van de wandelmogelijkheden rondom de dorpskern is hiervan een voorbeeld. Ook wordt in het kader van landschapsontwikkeling de aanleg en beheer van wandelpaden in het buitengebied gestimuleerd. Daarnaast is het mogelijk om met aangelijnde hond te wandelen op alle landgoederen van Woudenberg. Extra aandacht in de communicatie wordt besteed aan de aansluitplicht op landgoederen, omdat loslopende honden problemen kunnen veroorzaken voor de aanwezige fauna en vee. Losloopgebieden, waar dit gevaar niet aanwezig is, worden gestimuleerd. De opruimplicht hoeft in het buitengebied niet te gelden in verband met het extensieve gebruik.

Voldoende mogelijkheden voor het opruimen van hondenpoep: afvalbakken

Het behoud van goed gedrag door hondenbezitters wordt gestimuleerd door het bieden van voldoende mogelijkheden voor het opruimen van hondenpoep. Momenteel zijn slechts enkele speciale hondenpoepbakken aanwezig, zodat elders gebruik wordt gemaakt van gewone afvalbakken en straatkolken. Het gebruik van gewone afvalbakken zonder deksel en voorzien van een afvalzak heeft als voordeel, dat deze goedkoper zijn in aanschaf, beheer en onderhoud. Wanneer stankoverlast wordt ervaren en de afvalbak kan niet worden verplaatst, kan de afvalbak worden voorzien van een deksel. Hierin zal echter terughoudendheid worden betracht, omdat gebruik van een deksel niet uitnodigend is voor hondenbezitters. Wanneer deze afvalbakken meer worden geplaatst op strategische plaatsen in de openbare ruimte (op hondenuitlaatroutes langs grasvelden en losloopvelden en naar wandelpaden, op aanlooproutes naar scholen en speelruimten), is het bijkomend voordeel, dat hiermee ook zwerfvuil kan worden verzameld. Als norm wordt gehanteerd, dat bakken ong. 200m van elkaar af moeten staan.

Voldoende mogelijkheden voor het opruimen van hondenpoep: straatkolken

Het gebruik van straatkolken voor het opruimen van hondenpoep zal worden ontmoedigd. Indien sprake is van een gescheiden rioolstelsel zal het gebruik namelijk lijden tot verslechtering van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Momenteel is alleen de wijk

Zeeland voorzien van een gescheiden rioolstelsel, maar in de komende decennia zullen bij renovaties overige rioolstelsels worden vervangen. Het huidige gebruik van straatkolken wordt ingegeven door de situatie, dat andere voorzieningen ontbreken en dat straatkolken rijkelijk aanwezig zijn in de openbare ruimte. Vanwege het behoud van draagvlak onder de hondenbezitters zal het gebruik van straatkolken van gemengde rioolstelsels pas worden verboden, indien voldoende gebruik wordt gemaakt van overige voorzieningen. Gebruik van straatkolken van gescheiden rioolstelsels zal worden verboden. Ten aanzien van dit onderwerp zal door middel van communicatie gewerkt worden aan gedragsverandering. Een belangrijk aspect hierbij is, dat hondenbezitters moeten worden overtuigd van de schadelijke gevolgen voor de waterkwaliteit.

Beheer van de openbare ruimte is gericht op schoon, heel en veilig

Ten aanzien van honden betekent het beheer van de openbare ruimte, dat verzamelde hondenpoep frequent wordt afgevoerd. Afvalbakken zullen in de zomer periode elke week worden geleegd, en op bepaalde plaatsen eerder indien overlast wordt verwacht. In de winterperiode zal dit minder frequent gebeuren, omdat de noodzaak minder aanwezig is. De grootte van de afvalbak en de frequentie van het legen wordt afgestemd op het gebruik. Stankoverlast is in de winter minder te verwachten met de lage temperaturen. De tegels met de tekst 'Honden in de goot' zullen worden verwijderd. Indien sprake is van ernstige vervuiling van bestrating zal reiniging door de gemeente plaatsvinden. De zichtbare aanwezigheid van hondenpoep in heestervakken zal verminderen, zodat reiniging hier niet nodig is. Ook grasvelden zullen schoner worden. Afhankelijk van de intensiteit van het gebruik, het beheer en de weersgesteldheid zal de gemeente overgaan tot reiniging van losloopvelden indien noodzakelijk. In verband met de hygiëne zal worden geadviseerd om hondenpoep op te ruimen. Omdat dit niet altijd zal gebeuren is het van belang om voorlichting te geven over preventief inenten en ontwormen, om besmettingsgevaar te verkleinen. De velden kunnen desgewenst in vaste perioden worden gecontroleerd op aanwezigheid van ziektekiemen.

Ruimte voor honden meenemen in stedelijke planvorming en herinrichtingsplannen

Honden en hondenbezitters zijn intensieve gebruikers van de openbare ruimte. Indien hiermee geen rekening wordt gehouden krijgt verantwoordt hondenbezit geen ruimte, wordt de kans op overlast en vervuiling van het milieu groot. Het meenemen van ruimte voor honden kan resulteren in een verbeterde inrichting van de groenvoorziening (het aantrekkelijk maken voor honden, aanleg van voldoende uitlaat- en losloopmogelijkheden op voldoende afstand tot de bewoning), speelplaatsvoorziening (gescheiden van ruimten voor honden), plaatsing van straatmeubilair (banken en lichtmasten) en verspreiding van afvalbakken in een strategisch netwerk.

7.3. Verbieden

Een succesvol beleid staat of valt met de controle op de naleving van de regels. Dit kan door handhaving en via sociale controle. Het merendeel van de hondenbezitters zal zich direct (een kwart), of naar enige overreding (de helft) aan de regels houden (Handboek bestrijding overlast door honden, Nederlandse Vereniging van Reinigings Directeuren, 1989). De overige niet bereidwillige hondenbezitters (een kwart) zijn sancties noodzakelijk om te worden overgehaald. Naleving van de regels wordt gestimuleerd door heldere regelgeving, effectieve handhaving en ondersteuning van de sociale controle. Regelgeving zal zoveel mogelijk aansluiten bij praktische mogelijkheden. De regelgeving zal worden gebaseerd op de volgende aspecten:

Opruimplicht: overal in de dorpskern, behalve op de aangegeven plaatsen

De opruimplicht is vooral van belang voor de voor voetgangers toegankelijke openbare ruimte. Grasvelden worden hieraan toegevoegd, in verband met de mogelijkheid van gebruik door kinderen en de beeldkwaliteit. Het betreden van grasvelden door hondenbezitters ten behoeve van het opruimen van hondenpoep zal worden geregeld in een uitvoeringsbesluit. De hondenlosloopvelden zijn uitgezonderd van de opruimplicht, omdat controle door de eigenaar en handhaving hier moeilijk is. Buiten de bebouwde kom is door het extensieve gebruik geen ernstige verontreiniging te verwachten, waardoor de opruimplicht niet noodzakelijk is.

Verplicht opruimmiddel: na vrije keuze te bepalen tenzij aangegeven

Degene die de hond uitlaat wordt verplicht om tijdens het uitlaten een opruimmiddel bij zich te dragen, ongeacht de aanwezigheid van hondenpoep van zijn of haar hond. De vorm van het opruimmiddel wordt niet verplicht gesteld, om de keuze vrijheid aan de hondenbezitters te laten. In de voorlichting zal worden geadviseerd, om dit te doen in de vorm van een schepje (klein, of met lange steel) of een plastic zakje. Mocht in de praktijk te creatief worden omgegaan met deze verplichting, dan kan de gemeente alsnog bepaalde vormen van opruimmiddelen verplicht stellen.

Verboden plaatsen: speelruimten, randen van heestervakken en aangegeven plaatsen

Overlast van hondenpoep op speelruimten is dermate groot, dat een totaal verbod op het verblijf van honden op speelruimten gerechtvaardigd is. Alle nu in gebruik zijnde speelruimte worden aangewezen volgens de APV. Een verbod op randen heestervakken houdt verband met het behouden van een mooi straatbeeld en het tegengaan van onkruidgroei. De gemeente krijgt daarnaast nog de mogelijkheid om overige plaatsen aan te wijzen indien hiertoe de noodzaak bestaat. Gezien de uitgangspunten voor het hondenbeleid zal de gemeente echter hiermee terughoudendheid betrachten en alleen de speelruimten aanwijzen.

Speelruimten: aanwijzen en hondvrij houden

Speelruimte worden regelmatig bevuild met hondenpoep. Hondenbezitters houden zich niet altijd aan de regels. Hierbij speelt mogelijk ook een rol, dat kinderen de honden uitlaten in de speelruimten en daarbij minder letten op de regelgeving. Waar noodzakelijk zullen speelvelden worden omheind om honden te weren. De gemeente zal echter terughoudendheid hierin betrachten, omdat omheining kostbaar is en niet altijd past in het straatbeeld. Indien de overlast blijft kan gedacht worden aan andere hondenwerende maatregelen, zoals een wildrooster bij de ingang. Een andere oorzaak van overlast voor kinderen is, dat veel speelvelden zonder speeltoestellen niet als zodanig zijn aangewezen en herkenbaar gemaakt. Dit zal gebeuren aan de hand van bijgevoegde tekening. Speelvelden zullen altijd worden voorzien van borden. Voorlichting aan hondenbezitters over kinderen en honden is belangrijk voor de naleving van de regels.

Bebording: bij uitzonderingen op de algemene regel (aangewezen plaatsen)

Om een wildgroei aan borden te voorkomen is de beleidsregel, dat alleen borden worden geplaatst bij uitzonderingen op de algemene regel. Deze uitzonderingen zijn door de gemeente aangewezen plaatsen, waarop andere regelgeving van toepassing is. Voorbeelden hiervan zijn borden met bijvoorbeeld de teksten 'speelruimte, verboden voor honden', 'losloopveld, opruimen hondenpoep gewenst' en 'losloopgebied' voor sommige wandelpaden in buitengebied. De boodschap 'hondenpoep in de bak' kan via een sticker worden afgebeeld op de afvalbakken. Met dit beleid wordt voorkomen, dat overal borden komen met 'opruimplicht', 'aanlijnplicht' of 'verboden voor honden'. Plaatsen 'verboden voor honden' kunnen in de toekomst nog wel worden aangewezen, maar de gemeente is hiermee zeer

terughoudend. Het plaatsen van teveel borden werkt het negeren in de hand, omdat het beeld ontstaat, dat bij het ontbreken van borden het is toegestaan. De borden eisen bovendien de nodige aandacht en beheer, omdat ze vaak worden meegenomen of vernield.

Aanlijnplicht: overal, behalve op aangegeven plaatsen

Ten aanzien van de veiligheid voor het verkeer, mensen en andere dieren is het wenselijk, om overal de hond aan te lijnen. Bovendien is door het aanlijnen een betere controle mogelijk op de verontreiniging door de hond. Vanwege de behoefte aan beweging zijn enkele plaatsen aangewezen waardoor ze zijn uitgezonderd van de aanlijnplicht. Dit geldt voor omheinde hondenlosloopvelden en sommige wandelpaden, waar gevaar voor verkeer, mensen en andere dieren minimaal is. De verantwoordelijkheid van het loslopen blijft echter altijd bij de eigenaar. Ten aanzien van gevaarlijke honden zal nieuwe regelgeving worden opgenomen in de APV.

Identificatieplicht en veiligheid

Honden moeten altijd een identificatiemerk op zich dragen. De identificatie vergemakkelijkt de handhaving en opsporing van de eigenaar bij loslopende honden. Onder een identificatie wordt volgens de APV een halsband of een door middel van tatoeage aangebracht identificatiemerk verstaan. Mogelijk kan ook een elektronische identificatiesysteem in de toekomst hiervoor worden gebruikt. Momenteel is ongeveer 50% van de honden voorzien zijn van een chip. Ook de hondenpenning kan voor dit doel worden gebruikt indien deze zal worden voorzien van postcode en adresnummer. In de APV zullen tevens regels worden opgenomen met betrekking tot de veiligheid. Dit is vooral van belang om het aantal bijtincidenten te beperken.

Regelgeving ondersteunt de effectiviteit van handhaving

Een hondenbezitter op heterdaad betrappen bij het verontreinigen is moeilijk. Makkelijker is het, om een hondenbezitter aan te pakken in verboden plaatsen. Het is daarom van belang om alle plaatsen waar geen overlast mag zijn te verbieden voor honden. Tevens wordt het niet bij zich hebben van een opruimmiddel strafbaar. Voorheen was dit alleen verplicht indien sprake was van ongewenste verontreiniging. Communicatie over de regelgeving en het hebben van voldoende voorzieningen draagt bij aan een effectieve handhaving, doordat het zinvoller wordt om burgers te controleren en aan te spreken.

Handhaving door een politie-surveillant

Waar regels zijn, moet gecontroleerd en gehandhaafd worden. Sinds 15 maart 2004 is voor de duur van drie jaar een surveillant werkzaam in Woudenberg. Eén van zijn taken is het handhaven van de APV, waaronder overlast van honden valt. De APV biedt de politie-surveillant de mogelijkheid om op te treden. De politie-surveillant is slechts voor een beperkt deel inzetbaar voor het controleren van het hondenbeleid. De inzet zal bestaan uit het besteden van aandacht hieraan tijdens zijn controleronden. Het op heterdaad betrappen van overtreders is echter moeilijk, ondanks een inzet van surveillant in de ochtend en avonden. De handhaving zal daarom voornamelijk ingezet worden als middel waarvan een preventieve werking uitgaat. Gezocht zal worden naar mogelijkheden om de effectiviteit te vergroten. Dit kan gebeuren b.v. in acties (controleacties, proefprocessen), waarbij gebruik wordt gemaakt van de media. Ook koppeling aan de sociale controle is hiervan een voorbeeld. Daarnaast zal de inzet worden geconcentreerd in acties om de problematiek en de handhaving geregeld onder de aandacht te brengen

Ondersteuning sociale controle

Door een groot draagvlak te creëren voor het hondenbeleid zullen hondenbezitters en niet hondenbezitters zelf “handhavend” optreden. De sociale controle is groot in Woudenberg, maar direct aanspreken van overtreders op hun gedrag is lastig. Om sociale problemen te voorkomen is ondersteuning vanuit de gemeente nodig. Een koppeling van de sociale controle aan de inzet van de politiesurveillant is hiervan een voorbeeld. Door het doen van (gedeeltelijk anonieme) meldingen wordt het mogelijk, om gerichte correcties en handhaving uit te oefenen. De sociale controle zal tevens worden ondersteund door communicatie in de vorm van voorlichtingsmateriaal, die aan de overtreder kan worden overhandigd of toegestuurd.

7.4. Betrekken

Het verkrijgen van draagvlak is essentieel voor het slagen van het hondenbeleid. Dit geldt in eerste instantie voor de hondenbezitters, die moeten worden aangezet tot gedragsverandering. Maar het geldt ook voor niet hondenbezitters, die geconfronteerd zullen worden met voorzieningen in de openbare ruimte. Het verkrijgen van draagvlak wordt bereikt met samenwerking en betrokkenheid met de doelgroepen. Goede communicatie en een financieel beleid (hondenbelasting) spelen hierbij een belangrijke rol.

Openheid ten aanzien van belastingen verhoogt de betrokkenheid

Steeds vaker wil de burger weten, wat met zijn belastinggelden gebeurt. Dit geldt met name voor de hondenbelasting, omdat deze is ingesteld met een specifiek doel. Deze doelstelling is het kostendekkend beheren van alle maatregelen ten aanzien van honden. De hondenbelasting zal daartoe een doelbelasting worden, waardoor inkomsten en uitgaven inzichtelijk worden gemaakt. Na invoering van maatregelen uit dit beleid en een verbetering van het voorzieningenniveau wordt een kostenstijging verwacht in de komende jaren. De tarieven zullen hierop worden afgestemd, waarbij een eventuele hoge stijging stapsgewijs zal worden doorgevoerd om het draagvlak te behouden. Ter bevordering van verantwoord hondenbezit worden acties verbonden aan de betaling van de belasting. Deze acties worden met behulp van derden (dierenartsen, middenstand, verenigingen, etc.) verder vormgegeven. De hondenbelasting zal niet worden gebruikt als instrument om het aantal honden te beïnvloeden. Bij het vaststellen van de begroting zal worden uitgegaan van het een maatschappelijk aanvaardbaar niveau.

Handhaving van de belastingplicht creëert draagvlak bij alle inwoners

Het betalen van de hondenbelasting door alle hondenbezitters draagt bij aan het draagvlak voor het gebruik van de openbare ruimte door honden. Indien meer hondenbezitters betalen kunnen de tarieven omlaag, en de niet hondenbezitter weet, dat elke eigenaar zijn of haar plicht vervult. Ervaringen uit andere gemeenten wijzen echter uit, dat mogelijk tot 25% van de hondenbezitters geen hondenbelasting betaalt (Handboek bestrijding overlast door honden, Nederlandse Vereniging van Reinigings Directeuren, 1989). Om dit percentage te verkleinen zal de controle op de belastingplicht worden aangescherpt. Om de drie jaar zal een grote huis aan huis controle plaatsvinden, waarbij 33% van alle huizen worden bezocht. Jaarlijks worden kleine controles gehouden aan de hand van een hondenpenning, die mede voor dit doel zal worden ingevoerd. Een boetebeleid wordt ingevoerd; dit houdt in, dat een boete wordt opgelegd indien hondenbezitters verzuimen hun hond(en) aan te melden. Kwijtschelding is alleen mogelijk bij blindengeleide-, politie- of zorghonden of honden die daarvoor aantoonbaar in opleiding zijn. Geen vrijstelling wordt verleend voor honden, waarvan wordt gezegd, dat deze het erf niet verlaten. Dit is namelijk niet te controleren.

8. Communicatie

Communicatie is noodzakelijk voor draagvlakvergroting

De communicatie is van groot belang voor de uitvoering van het hondenbeleid. In het voorgaande komt naar voren, dat communicatie draagvlakvergroting onder hondenbezitters en bewoners moet gaan ondersteunen. Het communicatieplan geeft invulling aan verschillende doelen, waaronder informeren, bewustwording van overlast, het kweken van begrip voor de maatregelen, informatie over voorzieningen en maatregelen, verandering van houding en gedrag en behoud van veranderd gedrag. Dit wordt bereikt door algemene en specifieke voorlichting, de ondersteuning van acties indien hierom wordt gevraagd, en het vormgeven van de inspraak via een klankbordgroep. Als doelgroep komt de hondenbezitter het meest naar voren, maar ook niet hondenbezitter wordt betrokken. Voor deze doelgroep zal het gaan om het opzetten van een procedure van meldingen over hondenoverlast en begrip voor de eventuele inrichting van de voorzieningen, omdat deze overlast kunnen veroorzaken. In het communicatieplan ook partners geïdentificeerd met wie kan worden samengewerkt om het bereik van de communicatie te vergroten.

Participatie van hondenbezitters en niet hondenbezitters

Participatie van hondenbezitters en niet hondenbezitters van groot belang voor het verkrijgen van draagvlak. Via de oprichting van een klankbordgroep wordt de betrokkenheid vergroot. Deze klankbordgroep houdt zich niet alleen bezig met beleidsvorming, maar is des te meer waardevol bij de uitvoering van het beleid. Zo zal de klankbordgroep de gemeente adviseren over de locaties van de voorzieningen, omdat zij het beste weten wanneer daarvan optimaal gebruik van wordt gemaakt. De klankbordgroep zal ook worden betrokken bij evaluaties en bijstellingen van de uitvoering. De procedures rondom de klankbordgroep zullen nog nader worden uitgewerkt.

Meldingen: procedure bij ernstige overlast en bekende overtreder

Een middel om alle inwoners meer te betrekken bij het hondenbeleid is het onder de aandacht brengen van de mogelijkheden van meldingen. De procedures van meldingen bij ernstige overlast en bij overlast van een bekende overtreder van de regels worden opgesteld. Bij ernstige overlast zal de gemeente overgaan tot het plaatselijk verwijderen van de hondenpoep. Bij overlast van een bekende overtreder zal de melding worden doorgegeven aan de politie. Dit zal anoniem kunnen, zodat het voor de melder geen gevaar kan opleveren. Bekendheid met de meldingsprocedure zal de betrokkenheid van de niet hondenbezitter kunnen vergroten. Met een analyse van de meldingen is het mogelijk, om de mate van overlast beter in kaart te hebben om vervolgens knelpunten aan te kunnen pakken met extra voorzieningen, communicatie of handhaving.

9. Plan van aanpak uitvoering

Uitgangspunten

Bij de uitvoering van het hondenbeleid zal worden uitgegaan van de stelling, dat niet alle maatregelen het gewenste effect zullen hebben, ondanks de participatieve en integrale aanpak. Het gedrag van hondenbezitters is niet makkelijk te voorspellen. Hierdoor is het wenselijk, om sommige maatregelen gefaseerd in te voeren en aan de hand van evaluaties met de doelgroepen bij te stellen. Uitgangspunten voor het plan van aanpak van de uitvoering zijn:

- Een interne, multidisciplinaire aanpak door afstemming van de betrokken disciplines (zie organisatie) in een projectteam van langere duur;
- Verhoging van de betrokkenheid door vorming van een klankbordgroep uit de doelgroepen. De klankbordgroep krijgt als taak het geven van commentaar op

- het beleids- en uitvoeringsplan, advisering bij de uitvoering (b.v. locaties voorzieningen) en advisering bij evaluaties en bijstellingen in de uitvoering;
- Een duidelijke, gelijktijdige invoering van de regelgeving en handhaving (voorjaar 2005);
  - Geleidelijke uitvoering van overige maatregelen, waarbij een gewenst basisniveau ten aanzien van de indeling ‘bieden’, ‘verbieden’ en ‘betrekken’ wordt gerealiseerd vóór voorjaar 2005. Van de te nemen maatregelen kan niet met zekerheid worden voorspelt wat het gedrag van de hondenbezitter en bewoners zal zijn. Door geleidelijke invoering en tussentijdse evaluatie is hieraan sturing te geven.
  - Een jaarlijkse evaluatie en bijstellingen van de uitvoering van het beleid. Voor de evaluaties zal een inventarisatie plaatsvinden van knelpunten en oplossingsrichtingen aan de hand van meldingen en ingekomen reacties.

Organisatie

Multidisciplinair projectteam en een projectverantwoordelijke

Voor een goede uitvoering (en ontwikkeling) van het hondenbeleid is het belangrijk, dat een vaste projectverantwoordelijke wordt aangewezen, die een multidisciplinair team aanstuurt. De volgende disciplines hebben betrekking op het hondenbeleid: sociale zaken, milieu, groenbeheer, wegen en waterbeheer, beheer openbare ruimte, speelruimten, veiligheid en handhaving, stedelijke ontwikkeling, financiën en communicatie. Vanuit deze disciplines wordt niet alleen een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het hondenbeleid, maar ook aan de tussentijdse evaluaties en eventuele bijstellingen van het beleid.

10. Samenvatting maatregelen hondenbeleid

Bieden

1. Hondenarm centrum: geen uitlaatvoorzieningen voor honden in centrum (behalve afvalbakken);
2. Honden uitlaten op alle grasvelden is toegestaan;
3. Hondenlosloopvelden worden aan de rand van de dorpskern gerealiseerd binnen een straal van ong. 500m van elk huis;
4. In het buitengebied worden wandelmogelijkheden verbeterd;
5. Hondenpoep in de reguliere afvalbak. Indien hierdoor stankoverlast ontstaat wordt de afvalbak van deksel voorzien wanneer geen andere oplossingen voorhanden zijn;
6. Hondenpoep in de kolken wordt op termijn verboden in verband met de waterkwaliteit;
7. Plaatsing van afvalbakken gebeurt op strategische plaatsen in de openbare ruimte, maar niet meer dan 200 m uit elkaar;
8. Ernstige vervuiling op hondenlosloopvelden of andere plaatsen wordt gereinigd;
9. Ruimte voor honden wordt meegenomen in stedelijke planvorming en herinrichtingsplannen.

Verbieden

1. Instelling verboden plaatsen: speelruimten, randen van heestervakken en overige aangegeven plaatsen;
2. Instelling aanlijnplicht: overal, behalve op aangegeven plaatsen;
3. Instelling opruimplicht: overal in de dorpskern, behalve op de aangegeven plaatsen;
4. Instelling verplicht opruimmiddel: na vrije keuze te bepalen;

5. Identificatieplicht blijft gehandhaafd;
6. Plaatsing van bebording: alleen bij uitzonderingen op de algemene regel (aangewezen plaatsen);
7. Regelgeving wordt geactualiseerd aan de hand van de praktijk;
8. Handhaving wordt door een politiesurveillant uitgevoerd;
9. Ondersteuning sociale controle vindt plaats door middel van communicatie en koppeling met handhaving;

Betrekken

1. De hondenbelasting wordt ingesteld als doelbelasting;
2. Controle op de belastingplicht wordt verbeterd door middel van huis-aan-huis controles en invoering van een hondenpenning;
3. De communicatie voor draagvlakvergroting wordt verbeterd;
4. Een meldingsprocedure bij ernstige overlast wordt opgesteld;

Plan van aanpak

1. Hondenbezitters en niet hondenbezitters participeren in beleidsontwikkeling en uitvoering door middel van de oprichting van een klankbordgroep;
2. Een multidisciplinair projectteam wordt ingesteld en een projectverantwoordelijke hondenbeleid wordt aangewezen ten behoeve van de voortgang in de uitvoering;
3. Een duidelijke, gelijktijdige invoering van de regelgeving en handhaving (voorjaar 2005);
4. Geleidelijke uitvoering van overige maatregelen, waarbij een gewenst basisniveau ten aanzien van de indeling 'bieden', 'verbieden' en 'betrekken' wordt gerealiseerd in 2004;
5. De uitvoering van het beleid wordt jaarlijkse eventueel bijgesteld aan de hand van een evaluatie.

Bijlagen (ter inzage)

- I Analyse huidige situatie (zie startnotitie hondenbeleid)
- II Speelruimten en hondenlosloopvelden (tekening R.V. 09-03-04)
- III Gespreksrapport informatieavond hondenbeleid
- IV Notulen openbare vergadering klankbordgroep hondenbeleid